

MIKKELIN HIIPPAKUNNAN PIISPA

Mikkelin hiippakunnan kirkkoherroille

Inkerin kirkon pappien asema Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa

Piispa on saanut useita yhteydenottoja, jotka ovat koskeneet Inkerin evankelis-luterilaisen kirkon pappien asemaa ja mahdollisuuksia hoitaa kirkollisia toimituksia Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa. Tässä ohjeessa selostan asiaan liittyviä säännöksiä ja kirkkojemme välisiä sopimuksia sekä tuon esille joitakin asiaan liittyviä näkökohtia. Litteenä on asiaan liittyviä säännöksiä ja ohjeita.

1. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Inkerin evankelis-luterilaisen kirkon välinen yhteistyöasiakirja ilmaisee ne periaatteet, joiden mukaan kirkkojemme välinen yhteistoiminta tulee järjestää. Asiakirjan mukaan muun muassa kirkot pyrkivät edistämään keskinäistä yhteistyötä ja niiden jäsenten välistä ymmärtämystä ja yhteyttä, pitävät kirkkojen välisen yhteyden kaikinpuolista kehittämistä tärkeänä ja kunnioittavat toisiaan tasavertaisina yhteistyösapuolina.

Nämä yhdessä sovitut periaatteet ovat ensiarvoisen tärkeitä muistaa ja pitää niistä kiinni. Samalla ne kertovat siitä, että niin seurakuntien kuin työntekijöidenkin tasolla on niihin sitouduttava. Päämääränä tulee olla yhteistyön edistäminen ja yhteyden kehittäminen, myös konflikteissa ja erimielisyyksissä. On syytä muistaa, että yksittäistapaukset liittyvät aina kirkkojen välisiin suhteisiin.

2. KJ 2:27 ja KS 86 (Piispainkokouksen päätös toisen evankelis-luterilaisen kirkon tai muun kristillisen uskontokunnan tai yhteisön papin edellytyksistä suorittaa kirkollisia toimituksia) nojalla sekä piispainkokouksen hyväksymän Jumalanpalveluksen oppaan mukaisesti Inkerin kirkon pappi voi **tilapäisesti yksittäistapauksessa** toimittaa jumalanpalveluksen sekä seuraavat Kirkollisten toimitusten kirjan mukaiset toimitukset: kaste, konfirmaatio, yksityinen rippi, sairaan luona käynti, avioliiton siunaaminen, rukoushetkiä surussa, maahan kätkeminen ja kodin siunaaminen. Hautaan siunaamisesta säättää KJ 2:22,2, jonka mukaan **poikkeustapauksessa** kirkon jäsenen hautaan siunaamisen voi toimittaa muunkin kristillisen kirkon pappi, mikäli se perustuu vainajan selvästi ilmaisemaan tahtoon ja siitä sovitaan seurakunnan kirkkoherran kanssa.

Kirkollisen toimituksen suorittamisesta **on sovittava asianomaisen kirkkoherran kanssa**. Kirkkoherran tehtävänä on huolehtia, että toimituksen suorittava pappi saa riittävät tiedot toimituksen suorittamiseen liittyvästä Suomen lainsäädännöstä ja muista huomioon otettavista seikoista.

Korostan edellä lihavoimiani kohtia. Kyse on aina tilapäisestä toiminnasta ja yksittäistapauksista, jotka vaativat asianomaisen kirkkoherran luvan. Kirkkoherran toimivallassa on suostua pyyntöön tai evätä se. Inkerin kirkon pappi ei voi toimia Suomen ev.-lut. kirkon seurakunnissa ikään kuin hän olisi täysivaltainen Suomen ev.-lut. kirkon pappi. Tällainen toiminta ei ole kirkkojemme välisen yhteistyöasiakirjan eikä kirkkomme säännösten mukaista.

3. Inkerin kirkon papit noudattavat virkapukeutumisessa oman kirkkonsa ohjeistusta. Tärkeänä pidän sitä, ettei meidän kirkkomme seurakuntalaisille synny väärää mielikuvaa siitä, että kyseessä olisi Suomen evankelis-luterilaisen kirkon pappi. Siksi mielestäni Inkerin kirkon pappien olisi syytä harkita, millaisissa tilanteissa he käyttävät Suomessa Inkerin kirkon pappisviran tunnuksia. Normaalisti ei tässä liene ongelmaa, mutta yksittäistapauksissa voi asialla olla merkitystä. Esimerkiksi KL 5:2 mukainen rippisalaisuus koskee vain kirkkomme pappia.

4. Seurakunnalla on päätösvalta tilojen luovuttamisessa kirkollisia toimituksia varten Inkerin kirkon käyttöön. Kirkkojärjestyksen 14 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan "kirkon käyttämisestä päättävät kirkkoherra ja kirkkoneuvosto tai seurakuntaneuvosto yhdessä". Jos kirkkoherra ja kirkkoneuvosto ovat eri mieltä kirkon käytöstä, asia on saatettava tuomiokapitulin ratkaistavaksi (KJ 9:7 §).

Kirkon tai siunauskappelin luovuttaminen luterilaisen sisarkirkon käyttöön ei ole teologisesti ongelmallinen. Piispat ovat 11.9.2012 todenneet, että periaatteelliselta kannalta ei ole estettä antaa tiloja kristillisille yhteisöille näiden jumalanpalveluksia ja muita toimituksia varten.

Yleisperiaatteena on myönteinen ekumeeninen asennoituminen toisia kristittyjä kohtaan. Mikään yhteisö ei kuitenkaan voi vaatia seurakunnan tiloja käyttöönsä. Korostan tässä paikallista harkintavaltaa.

Piispojen mukaan tilaisuudelta, joka järjestetään luterilaisen seurakunnan tiloissa, on voitava edellyttää, ettei se ole tähdätty oman kirkkomme julistusta ja työtä vastaan eikä ole tarkoitettu sen vaihtoehdoksi. Tämän huomioon ottaen kristillinen yhteisö voi käyttää seurakunnan tiloissa toimissaan esimerkiksi altaria, kastemaljaa ja urkuja. Seurakunnan tilojen käytöstä voidaan periiä käytön aiheuttamat kohtuulliset kustannukset (esim. henkilöstökulut, sähkö, lämmitys, siivous). On toivottavaa, että samalla seudulla toimivat seurakunnat noudattavat suunnilleen yhdenmukaisia periaatteita ja menettelytapoja tilojen antamisessa muiden kirkkokuntien ja kristillisten yhteisöjen käyttöön.

5. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Inkerin kirkon yhteistyöasiakirja sekä kirkkomme säännökset pitävät lähtökohtina yhteyden vaalimista, yhteistyön edistämistä ja ekumeenista vieraanvaraisuutta. Tämä edellyttää sitä, että tunnustamme toistemme kirkot aidoiksi kristillisiksi kirkoiksi, kuten yhteistyöasiakirjassa todetaan. Ongelmana näen sen, jos Inkerin kirkon pappi ei hyväksy meidän kirkkoamme tällaiseksi kristilliseksi kirkoksi. Tällöin Inkerin kirkon toiminta ei ole edistämässä yhteyttä ja yhteistyötä, vaan aiheuttamassa eripuraa, epätietoisuutta ja hämmennystä. Sama koskee luonnollisesti meitä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon palveluksessa olevia.

Seppo Häkkinen

Yhteistyöasiakirja Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Inkerin evankelis-luterilaisen kirkon välillä (Suomen ev.-lut. kirkon kirkolliskokous hyväksynyt 7.5.1999, allekirjoitettu Toksovassa 30.4.2000)

Suomen evankelis-luterilainen kirkko (Suomen kirkko) ja Inkerin evankelis-luterilainen kirkko Venäjällä (Inkerin kirkko) tunnustaan sitä Raamattuun perustuvaa kristillistä uskoa, joka on lausuttu kolmessa vanhan kirkon uskontunnustuksessa ja luterilaisissa tunnustuskirjoissa; sekä

ilmaisten kiitollisuutensa siitä, että Inkerin evankelis-luterilainen kirkko Venäjällä saattaa muuttuneessa historiallisessa tilanteessa toteuttaa lähes 400 vuotta jatkunutta todistusta uskostaan uudella tavalla;

osallistuen uskossaan Kristuksen yhteen universaaliin Kirkkoon ja hänen antamaansa tehtävään edistää yhteistä todistusta, palvelua ja ykseyttä;

pitäen arvokkaana kummankin kirkon yhteistä historiaa ja luterilaista perintöä ja kuulumista maailmanlaajaan luterilaiseen kirkkoperheeseen sekä molempien jäsenyyttä Luterilaisessa Maailmanliitossa;

pyrkien näiden sitoutumistensa mukaisesti edistämään kirkkojen välistä yhteistyötä ja niiden jäsenten välistä ymmärtämystä ja yhteyttä sekä arvostaen kirkkojemme jäsenten luomia muita yhteistyömuotoja;

pitäen kirkkojen välisen yhteyden kaikinpuolista kehittämistä tärkeänä Kristuksen evankeliumin julistamiseksi maailmalle ja hänen antamansa palvelutehtävän toteuttamiseksi maailmassa;

kunnioittaen toisiaan tasavertaisina yhteistyöosapuolina;

pitäen arvossa niitä päätöksiä, jotka liittyvät tämän asiakirjan tarkoittamaan yhteistyöhön ja joita osapuolet voimassa olevien lakien ja kirkkojärjestyksensä mukaisesti tekevät,

hyväksyvät tämän yhteistyöasiakirjan ja sitoutuvat noudattamaan sen sisältämiä periaatteita seuraavasti:

5. ARTIKLA

Yhteistyöosapuolet toteavat, että kirkoissa papiksi vihityt voivat toimittaa pappisvirkaan kuuluvia tehtäviä seuraavasti:

1. Toisen kirkon pappi voi toisessa kirkossa tilapäisesti asianomaisen kirkon kirkkolainsäädännön mukaisesti osallistua jumalanpalveluksen toimittamiseen.

2. Toisen kirkon pappi voi toimia papin virassa toisessa kirkossa sekä suorittaa pappisvirkaan kuuluvia kirkollisia toimituksia niin kuin siitä asianomaisen kirkon kirkkolainsäädännössä määrätään.

Kirkkojärjestys 2 luku 27 §

Piispainkokous määrää, millä edellytyksillä toisen evankelis-luterilaisen kirkon tai muun kristillisen uskontokunnan tai yhteisön pappi voi yksittäistapauksissa suorittaa kirkollisia toimituksia.

KIRKON SÄÄDÖSKOKOELMA

Nro 86 Piispainkokouksen päätös toisen evankelis-luterilaisen kirkon tai muun kristillisen uskontokunnan tai yhteisön papin edellytyksistä suorittaa kirkollisia toimituksia

Annettu Siilinjärvellä 10 päivänä syyskuuta 2002

Piispainkokous on kirkkolain 2 luvun 3 §:n 2 momentin ja kirkkojärjestyksen 2 luvun 27 §:n nojalla määrännyt toisen evankelis-luterilaisen kirkon tai muun kristillisen uskontokunnan tai yhteisön papin edellytyksistä suorittaa kirkollisia toimituksia seuraavasti:

1 §

Toisen Luterilaisen maailmanliiton jäsenkirkon tai muun kristillisen uskontokunnan tai yhteisön pappi voi, sen mukaan kuin 2 §:ssä määrätään, Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa yksittäistapauksessa toimittaa jumalanpalvelukset sekä seuraavat kirkollisten toimitusten kirjan mukaiset kirkolliset toimitukset: kaste, konfirmaatio, yksityinen rippi, sairaan luona käynti, avioliiton siunaaminen, rukoushetkiä surussa, maahan kätkeminen ja kodin siunaaminen.

Siitä, milloin muukin pappi, joka ei ole Suomen evankelis-luterilaisen kirkon pappi, voi toimittaa kirkon jäsenen hautaan siunaaminen, on erikseen määrätty kirkkojärjestyksen 2 luvun 22 §:n 2 momentissa.

2 §

Kirkkoja, joiden pappi voi suorittaa 1 §:n 1 momentissa tarkoitetut kirkolliset toimitukset, ovat Luterilaisen maailmanliiton jäsenkirkkojen lisäksi EKD:n (Evangelische Kirche in Deutschland) jäsenkirkot sekä Englannin kirkko (Church of England), Skotlannin kirkko (Church of Scotland), Skotlannin episkopaalinen kirkko (Scottish Episcopal Church), Walesin kirkko (Church of Wales) ja Irlannin kirkko (Church of Ireland).

Muiden evankelis-luterilaisten kirkkojen ja yhdyskuntien pappien osalta piispa ratkaisee kirkkojärjestyksen 18 luvun 1 §:n 1 momentin ja 2 momentin 1 kohdan nojalla, voiko pappi yksittäistapauksissa suorittaa kirkollisen toimituksen.

3 §

Kirkollisen toimituksen suorittamisesta on sovittava asianomaisen kirkkoherran kanssa. Kirkkoherran tehtävänä on huolehtia, että toimituksen suorittava pappi saa riittävät tiedot toimituksen suorittamiseen liittyvästä Suomen lainsäädännöstä ja muista huomioon otettavista seikoista.

4 §

Pappi, joka ei ole Suomen evankelis-luterilaisen kirkon pappi, voi toimittaa tämän päätöksen

tarkoittamat kirkolliset toimitukset käyttäen joko Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tai oman kirkkonsa käsikirjaa. Päiväjumalanpalvelus on toimitettava Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkokäsikirjan mukaan.

5§

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 2002.

Tällä päätöksellä kumotaan piispainkokouksen 14.2.1996 antama päätös siitä, millä edellytyksillä toisen evankelis-luterilaisen kirkon tai muun kristillisen uskontokunnan tai yhteisön pappi voi suorittaa kirkollisia toimituksia (kirkon säädöskokoelma nro 69).

Kirjeessä viitataan kirkon säädöskokoelman nro 86:een. Kirjeen kirjoittamisen jälkeen piispainkokous on päätöksellään 14.2.2012 muuttanut vuonna 2002 tekemänsä päätöksen 2 §:ää. Kirjoitan sen tähän muutetussa muodossa.

2 §

Pappi voi suorittaa tässä päätöksessä tarkoitetut jumalanpalvelukset ja kirkolliset toimitukset, jos hän on:

- 1) Luterilaisen maailmanliiton jäsenkirkon pappi;
- 2) Porvoon kirkkoyhteisön jäsenkirkon pappi;
- 3) Evangelische Kirche in Deutschland (EKD) –kirkkoyhteisön jäsenkirkon pappi;
- 4) Skotlannin kirkon (Church of Scotland) pappi;
- 5) Suomen metodistikirkon tai Finlands svenska metodistkyrka –kirkon vihitty pappi, jolla on täydet pappisoikeudet omassa kirkossaan

Palvelkaa Herraa iloiten

Jumalanpalveluksen opas

Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2009:9

s 123:

Yksittäistapauksissa Suomen evankelis-luterilaiseen kirkkoon kuulumattomalla papilla on oikeus toimittaa jumalanpalvelus ja tietyt kirkolliset toimitukset piispainkokouksen 10.9.2002 säätämien edellytyksin (Kirkon säädöskokoelma nro 86). Säädöksen mukaan tällainen oikeus on toisen Luterilaisen maailmanliiton jäsenkirkon, Saksan evankelisen kirkon (EKD) sekä Porvoon sopimuksen yhteisöön kuuluvan kirkon papilla. Muiden evankelis-luterilaisten kirkkojen ja yhdyskuntien pappien osalta piispa ratkaisee, voiko pappi yksittäistapauksissa suorittaa kirkollisen toimituksen.

Toimituksen suorittamisesta on sovittava asianomaisen kirkkoherran kanssa. Kirkkoherran tehtävänä on huolehtia, että toimituksen suorittava pappi saa riittävät tiedot toimitukseen liittyvistä seikoista. Pääjumalanpalvelus on toimitettava Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkokäsikirjan mukaan. Säädöksen perusteella pappi, joka kuuluu johonkin mainituista kirkoista, voidaan kutsua myös pitämään saarna. Pysyvä oikeus jumalanpalvelusten ja kirkollisten toimitusten hoitamiseen edellyttää piispan ja tuomiokapitulin myöntämää pappisoikeutta Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa.

KIRKKORAKENNUKSEN JA SEURAKUNNAN TILOJEN ANTAMINEN MUIDEN USKONNOLLISTEN YHTEISÖJEN KÄYTTÖÖN

Maamme ekumeeninen ja uskonnollinen tilanne on kokenut syvällisiä muutoksia viimeisen parin vuosikymmenen aikana. Siksi haluamme päivittää ohjeistusta siitä, millä periaatteilla seurakunnan erilaisia tiloja voidaan lainata muille yhteisöille.

Kirkkolainsäädännössä on määritelty, kuka päättää kirkon käytöstä. Kirkkojärjestyksen 14 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan ”kirkon käyttämisestä päättävät kirkkoherra ja kirkkoneuvosto tai seurakuntaneuvosto yhdessä”. Jos kirkkoherra ja kirkkoneuvosto ovat eri mieltä kirkon, siunauskappelin tai kappelin käytöstä, asia on saatettava tuomiokapitulin ratkaistavaksi (KJ 9:7 §).

Tarkoituksemme on tällä ohjeistuksella tukea seurakunnissa tapahtuvaa päätöksentekoa.

Ohjeistus koskee tilanteita, joissa seurakunnan tiloja harkitaan annettavan käyttöön oman kirkkomme ulkopuolisille yhteisöille. Kirkkomme herätysliikkeiden kohdalla seurataan periaatteita, jotka on ilmaistu 4.3.2009 annetussa püspojen ja herätysliikejärjestöjen yhteisessä tahdonilmaisussa.

1. Periaatteelliselta kannalta ei ole estettä lainata kirkkorakennuksia tai seurakunnan muita tiloja kristillisille kirkkoille ja yhteisöille näiden jumalanpalveluksia ja muita toimituksia varten. Kirkkomme on omaksunut ekumeeniseksi linjakseen pyrkiä yhteistyöhön myös sellaisten kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen kanssa, joiden oppi poikkeaa omastamme.

Koska Suomessa toimii aiempaa enemmän erilaisia kristillisiä yhteisöjä muun muassa maahanmuuton myötä, ei ole tarkoituksenmukaista laatia tyhjentävää listaa kristillisiksi katsottavista yhteisöistä. Tilannekohtaisessa harkinnassa on syytä käyttää apuna ekumeenisessa liikkeessä käytettyä kriteeriä. Sen mukaan kristillisinä voidaan pitää yhteisöjä, jotka tunnustavat Herran Jeesuksen Jumalaksi ja Vapahtajaksi Raamatun mukaan ja jotka sen vuoksi pyrkivät yhdessä täyttämään yhteistä kutsumustaan yhden Jumalan, Isän, Pojan ja Pyhän Hengen kunniaksi.

2. Vaikka yleisperiaatteena on myönteinen ekumeeninen asennoituminen toisia kristittyjä kohtaan, mikään yhteisö ei voi vaatia seurakunnan tiloja käyttöönsä. Luterilaisen seurakunnan tiloissa järjestettävältä tilaisuudelta on voitava edellyttää, ettei se ole tähdätty oman kirkkomme julistusta ja työtä vastaan eikä sillä pyritä korvaamaan kirkollisia toimituksia oman kirkkomme jäsenten kohdalla.
3. Seurakunnan tilojen käytöstä voidaan periä käytön aiheuttamat kohtuulliset kustannukset (esim. henkilöstökulut, sähkö, lämmitys, siivous). Kristillinen yhteisö voi käyttää seurakunnan tiloissa toimiessaan esimerkiksi alttaria, kastemaljaa ja urkuja.

4. Muiden uskonnollisten yhteisöjen kohdalla tarvitaan aina erityistä, tapauskohtaista harkintaa. Tällaisissa tilanteissa on syytä noudattaa seuraavia periaatteita:
- Harkittaviksi tulevat seurakunnan muut tilat kuin varsinainen kirkkotila. Erityisten pastoraalisten syiden takia siunauskappeli voidaan antaa muiden uskontojen mukaisiin hautajaisiin.
 - Tilojen lainaaminen perustuu kristilliseen vieraanvaraisuuteen ja on periaatteessa väliaikaista.
 - Etukäteen on syytä sopia väärinkäsitysten välttämiseksi, että tiloissa olevia kristillisiä symboleja ei tule peittää tai poistaa.
 - Lainauksen tulee tapahtua keskinäisen kunnioituksen hengessä ja siinä tulee soveltaen noudattaa näkökohtia, joita kohdissa 2-3 on mainittu.

Rovaniemellä 11. syyskuuta 2012.

Kari Mäkinen

Samuel Salmi

Simo Peura

Matti Repo

Seppo Häkkinen

Björn Vikström

Irja Askola

Kaarlo Kalliala

Tapio Luoma

Jari Jolkkonen